

Wilfred Scholten

Wilfred Scholten is historicus en documentairemaker bij de NCRV. Zijn boek over Barend Biesheuvel (*Mooie Barend*, Bert Bakker 2012) won onlangs de prestigieuze M.J. Bruseprijs voor het beste journalistieke boek van het afgelopen jaar.

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

Lodewijk XIV trekt
bij het Tolhuis
bij Lobith de Rijn
over, 12 juni 1672.
Schilderij van
Adam Frans van der
Meulen, collectie
Rijksmuseum.

Welke historische studie of welke historische roman maakte de meeste indruk op u?

Een paar jaar geleden las ik Rampjaar 1672 van Luc Panhuysen: een prachtig boek over een voor Nederland cruciaal jaar. Het jaar waarin de Republiek in haar voortbestaan werd bedreigd. Stom geluk (het ging dooiën) heeft ons land gered. Wat me vooral opviel was dat er in die tijd gewoon elke dag een krant verscheen, alsof er niets aan de hand was. Ik betrap me erop als ik een oud geveltje zie met een jaartal erop dat ik dan denk: 'Heeft dat huis het Rampjaar meegemaakt of niet?'

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

Ik heb niet de illusie dat we van de geschiedenis leren, maar je steekt er altijd wel wat van op. Bovendien is het leuk om te weten waardoor iets ontstaan is en waarom we bepaalde dingen doen of uit welke tijd een bepaald gebouw komt. Kwestie van nieuwsgierigheid.

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Laatst zag ik Haar naam was Sarah. Het schokkendste was dat Franse politiemannen Sarah en haar familie oppakten en onder mensonwaardige omstandigheden in een wielersstadion in Parijs gevangen hielden. Die beelden zie ik nog voor me. En het bizarre was dat er geen Duitser aan te pas kwam.

Hoe vindt u dat geschiedenisonderwijs aan een middelbare school moet worden gedoceerd?

Door een enthousiaste leraar, die kan vertellen en verbanden tussen gebeurtenissen kleurrijk kan uitleggen. Behandel de gebeurtenissen chronologisch en hou op met dat modieuze thematische onderwijs (zoals 'Vrouwen door de eeuwen heen'). Het verhaal is de basis voor het vak, blijf dat vertellen.

Welke historische persoon spreekt u het meeste aan?

Ik ben een nazaat van de 'kleine luyden' van Abraham Kuyper. Je kunt veel onaardigs over hem zeggen, maar hij heeft veel voor elkaar gekregen (een kerk, universiteit, krant, politieke partij) én hij heeft ervoor gezorgd dat mijn familie zich kon emanciperen. Bij ons thuis waren ARP, NCRV, VU en gereformeerde kerk vanzelfsprekend. Toevallig (?) heb ik met alle vier de instituten in mijn leven te maken: ik heb een biografie over een ARP-leider geschreven (Barend Biesheuvel), studeerde aan de VU, deed belijdenis in de gereformeerde kerk en werk nu bij de NCRV. Mijn grootvader ging met knopen en band de boeren in Drenthe langs om wat te verdienen, terwijl ik gepromoveerd ben aan de VU – als dat geen vooruitgang is. Allemaal volgens de droom die Abraham Kuyper had. Mooi toch.

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Uitleggen wat gebeurtenissen betekenen: waar komt iets vandaan en wat zijn de achtergronden en wat betekent het voor de toekomst? Gewoon feiten kennen en analyses maken – kortom: wat je eigenlijk elke dag zelf ook doet.

Wat is uw dierbaarste bezit met historische waarde?

De oude stoof van mijn oma uit Hoogeveen, waar ik altijd op moest staan als ik daar logeerde omdat ik anders niet bij de kraan in de badkamer kon. Zij beloofde mij toen al: als ik dood ben, mag jij de stoof hebben. Hij staat nu in mijn kamer.

Met welke historische persoon zou u uzelf willen vergelijken?

Ik betrapte me er op dat ik enkele hebbelijkheden gemeen heb met Barend Biesheuvel: beiden zwak in wiskunde, opvliegend van karakter en geneigd tot het maken van soms te harde grappen. Tsja, het is soms confronterend als je zo diep in iemands leven duikt.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

Net als de meesten van mijn generatie denk ik dat de Tweede Wereldoorlog het meest tot de verbeelding spreekt, ook omdat er veel over bekend is en er spannende verhalen over te vertellen zijn. Wat me nu in de tijd van de nieuwe koning opvalt is dat ik zo weinig afweet van de tijd van Willem I, II en III. Op school werd er ook nauwelijks aandacht aan besteed – echt een blinde vlek die ik nu zelf wil wegpoetsen door er boeken over te lezen.

Als u morgen een historische documentaire zou mogen maken, waarover zou die dan gaan?

Ik zou de stamboom van mijn familie – afstammelingen van Drentse turfschippers uit Hoogeveen – verder willen natrekken (ik heb het al eens uitgezocht) en met details willen invullen. Hoe leefden ze, wat dachten ze, hoe arm waren ze?

Wat is de recentste 'historische sensatie' die u heeft gehad?

Toen ik de tentoonstelling van Vincent van Gogh in de Hermitage bezocht zag ik mezelf al schilderend in het korenveld staan. Misschien kwam het ook door de EO-serie over zijn leven, die vond ik redelijk geslaagd. Het leek me een sympathieke vent, die Van Gogh.

Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen op de middelbare school?

Zoals zo vaak is een goede leraar de voornaamste reden waarom je een vak leuk bent gaan vinden. Meester De Koeijer van het Christelijk Lyceum in Gouda bracht mij de liefde voor geschiedenis bij. Die man kon prachtig vertellen, vooral over de Koude Oorlog. Mijn eindexamencijfer was een 9 en dat was maar goed ook, want daardoor kon ik mijn onvoldoende voor wiskunde ruimschoots compenseren.

FOTO: SIETSKÉ

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

Het Monument op de Dam, hoe bizar het er ook uitziet en hoe onbegrijpelijk de tekst erop ook is, verwijst naar onze gevallen verzetshelden en militairen uit de Tweede Wereldoorlog. Zij gaven hun leven voor onze vrijheid – geen cliché, maar een opdracht die vrijheid te bewaken en er iets goeds mee te doen. Ik sta er 4 mei ook altijd.

Denkt u dat de historische canon nut heeft voor het geschiedenisonderwijs?

De canon is altijd een keuze en dus arbitrair. Maar een opsomming van feiten en gebeurtenissen die iedereen zou moeten weten is in deze geïndividualiseerde tijd geen luxe: het geeft naast binding bovendien wat relativering aan alle waan van de dag, waar veel mensen door sociale media wel erg in blijven hangen.

Linkerpagina:
Premier Biesheuvel
bezoekt Huis ten
Bosch. Foto Bert
Verhoeff, Anefo.